

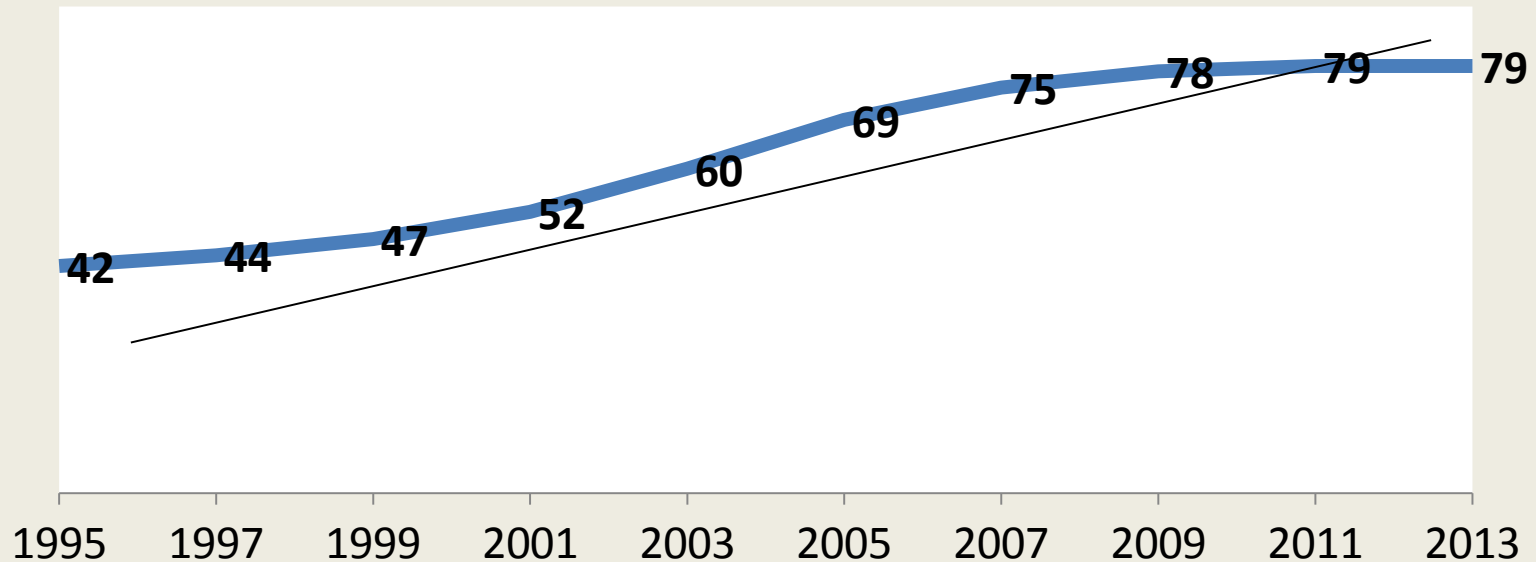
Академічна чесність в науці та навчальному процесі

Джерела інформації:

- Статистичні дані (інформація Світового банку).
- Оприлюднені дані результатів анкетування за проектом “Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку” (Східноукраїнський центр соціальних досліджень, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Міжнародний фонд “Відродження”).
- Дані анонімного анкетування студентів НМУ імені О.О. Богомольця щодо академічної культури, проведеного у січні 2016 р. (наказ № 3 від 11.01.2016 р.).
- Дані анонімного анкетування студентів НМУ імені О.О. Богомольця за 2014/2015 р. (відповіді на “відкрите питання”, більше 10 000 анкет).

Масовізація вищої освіти в Україні

Валовий показник охоплення вищою освітою в Україні, %
(за даними Світового банку)

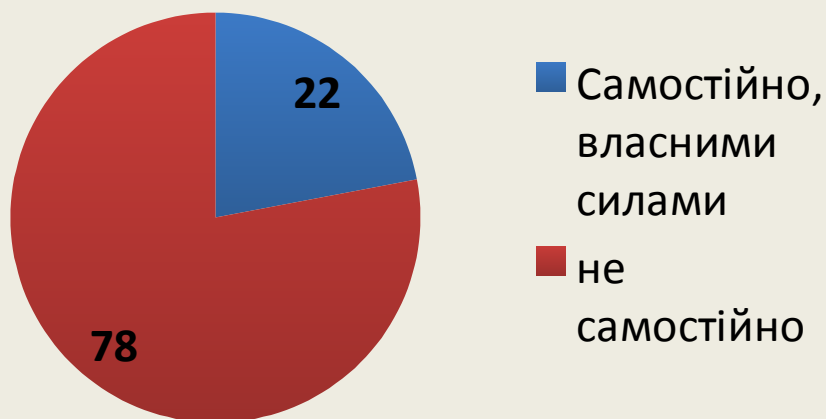

50-60-ті роки – 17%,
80-ті – 22%.

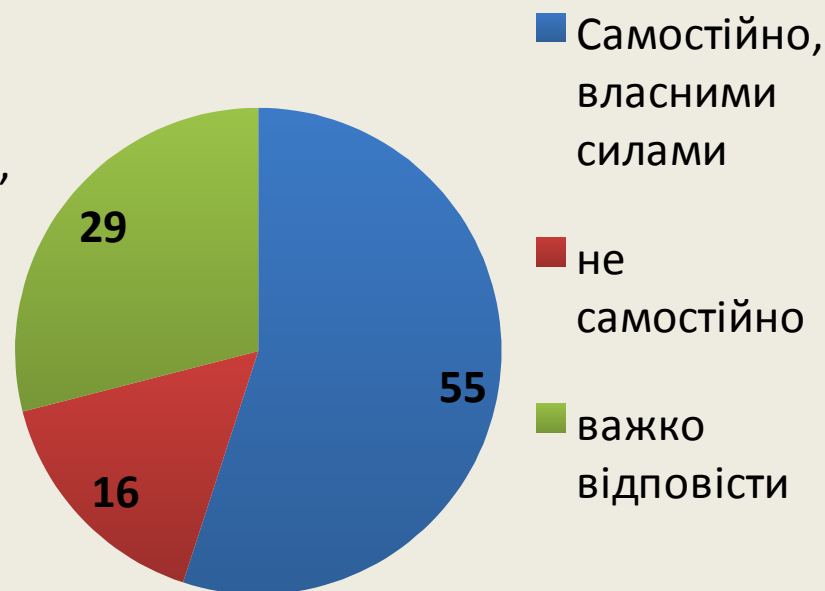
Система вищої освіти в Україні **втратила селективну властивість**, отримання вищої освіти стало масовим явищем: майже 80% випускників середніх шкіл вступають до ВНЗ.

Яким чином студенти складають іспити: думка студентів України та студентів НМУ

Студенти України

Студенти НМУ

Масив: усі опитані студенти України (n=1928), усі опитані студенти НМУ (n=412)
Лише 22% студентів України вважають, що їх колеги складають іспити самостійно. 78% студентів України використовують ті або інші види академічного шахрайства. Викладачі ВНЗ вище оцінюють сумлінність студентів у складанні іспитів.

Типові дії студентів при несамоостійному складанні іспитів

Найбільш поширений академічного шахрайства - списування. Підготовку та використання шпаргалок можна вважати певною традицією вітчизняного студентства.

Масив: студенти НМУ – 412, студенти України, які складають іспити несамоостійно (n=1495), усі опитані викладачі (n=374)

Отримання нелегітимних оцінок як форма академічного шахрайства

Виставлення студентам оцінок за послуги або гроші, тобто **корупція**, є однією з причин деформації академічної культури. Імітація оцінювання **нівелює оцінки як важливий інструмент формування конкурентного середовища** в університетах. Оцінки втрачають силу в отриманні студентами знань.

Різновиди хабарів:

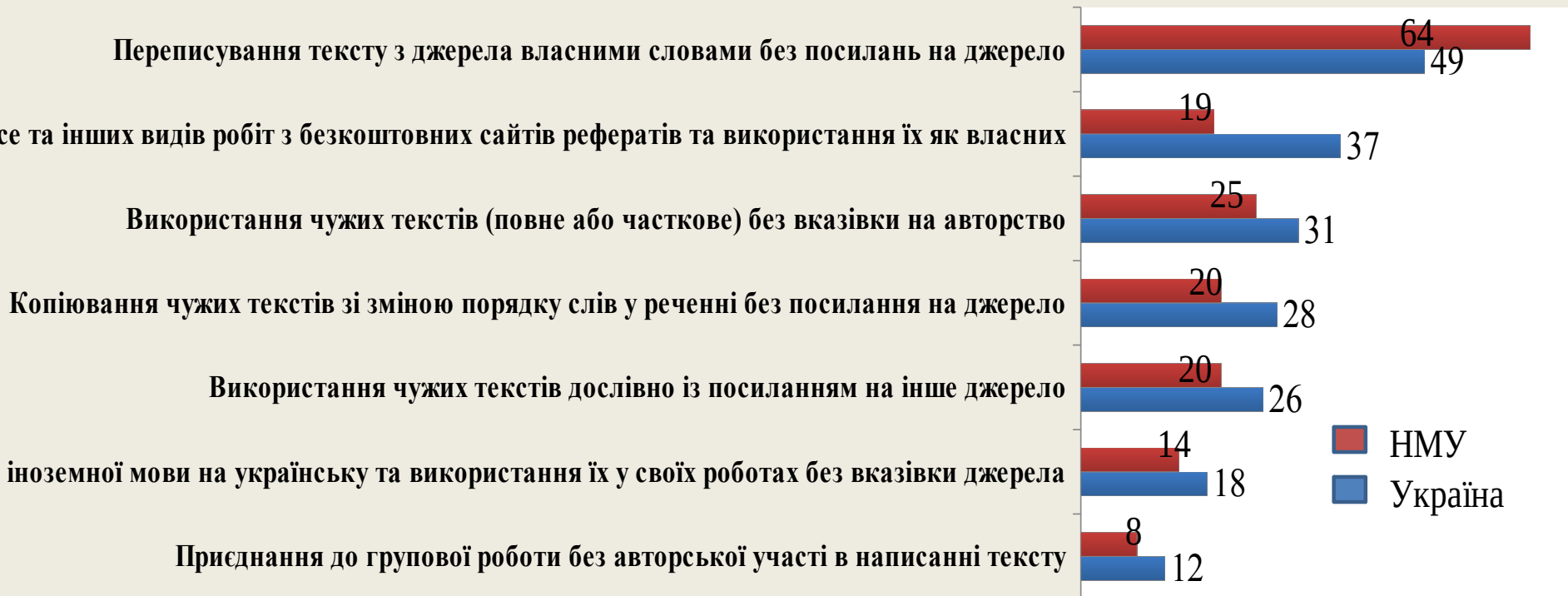
- **Гроші**;
- **Подарунки: частування** (цукерки, спиртне, чай, кава) або **цінні речі для викладача**;
- **Особисті послуги викладачеві**;
- **Примусова купівля підручників, методичної літератури**, автором яких є викладач, і яка є обов'язковою для отримання студентом оцінки;
- **Оновлення за рахунок студентів обладнання** (спортивного, лабораторного) або **купівля студентами матеріалів, які необхідні для ремонту приміщень університету** (фарби, лінолеум, плінтуси та ін.),
купівля канцелярських товарів, яких бракує на факультеті (офісний папір тощо).

Плагіат як форма академічного шахрайства

- Переважна більшість студентів (понад 90%) використовує плагіат в тій чи іншій формі.
- Знання про те, що їхні дії є плагіатом, майже не спиняє студентів від використання плагіату у своєму навчанні.
- Академічне середовище є більш толерантним до плагіату, ніж до інших форм академічного шахрайства.
- Не існує правових механізмів урегулювання практик використання студентами плагіату. Єдині санкції, що загрожують сучасному плагіатчику – низькі бали або їх відсутність та недопуск на сесію.
- Наявних інституційних норм контролю недостатньо для регулювання будь-яких форм академічного шахрайства.

Практика використання плагіату в студентському навчанні

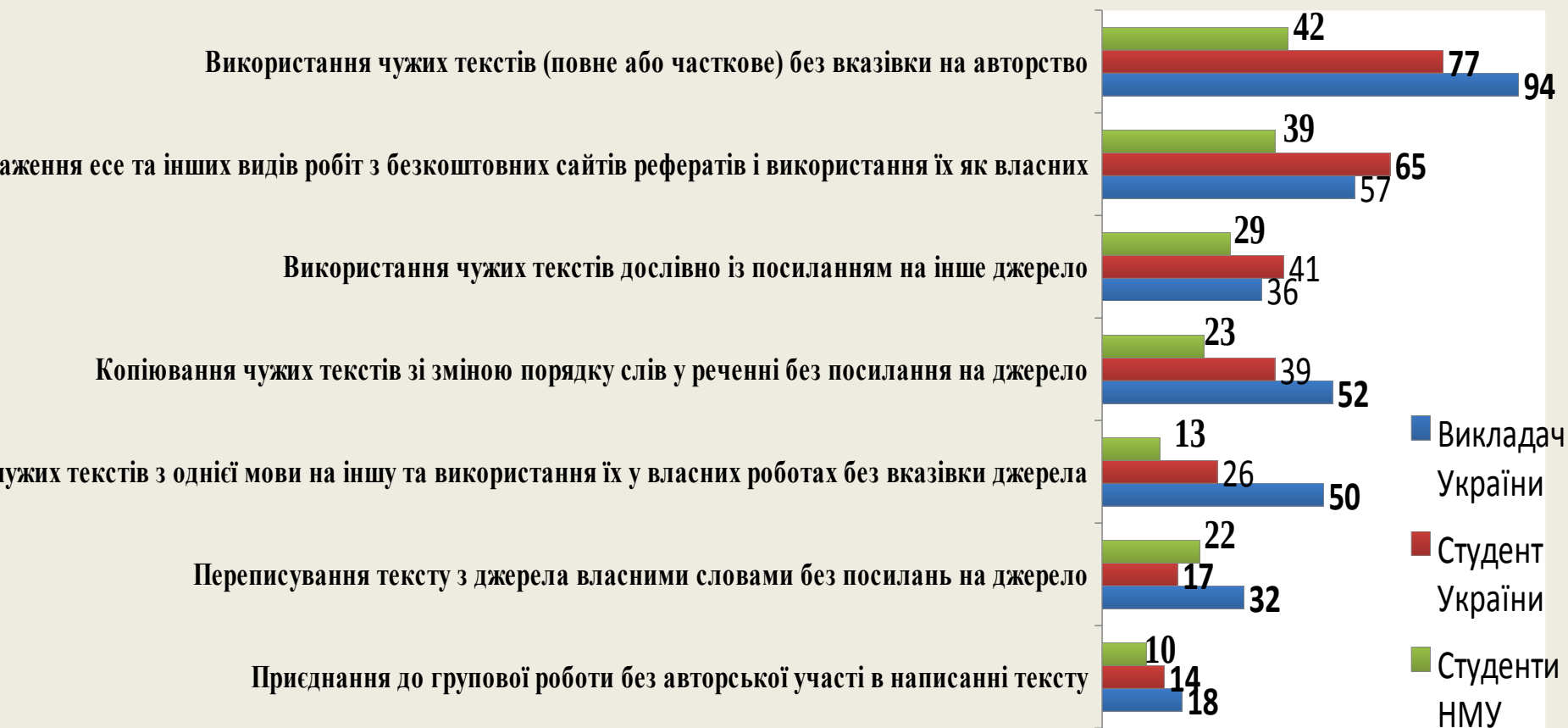
"Що з перерахованого Ви використовуєте у своєму навчанні?", %

Масив: опитані студенти НМУ (n=412), опитані студенти України(n=1928)

Інформованість студентів та викладачів щодо плагіату

“Що з перерахованого, на Ваш погляд, можна назвати плагіатом?”, %

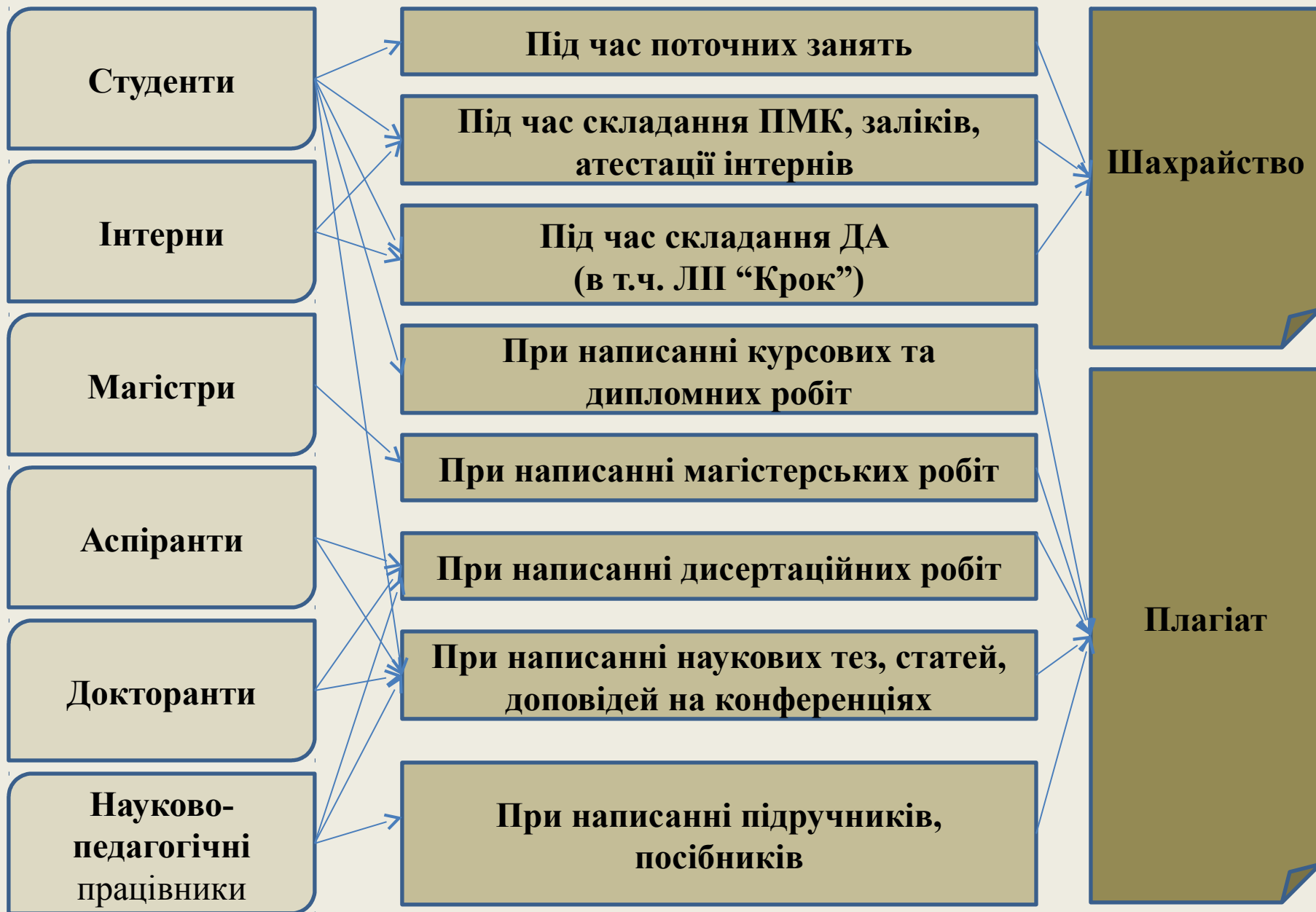
Відсутність культурної складової, яка б регулювала практики написання наукових робіт на рівні норм, традицій, цінностей академічної культури, **робить** інституційні **норми контролю** практично зовсім **неефективними** навіть на рівні інформування про форми плагіату та розумінні, що таке плагіат викладачами, та, як результат, студентами.

Основні причини поширення плагіату в студентському середовищі: думка студентів НМУ

“Якими, на Вашу думку, є основні причини поширення плагіату серед студентів?”, %

Поля для академічного шахрайства:

НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ:

1. Процес модернізації вищої школи багато в чому визначається станом академічної культури. Наразі **студентська академічна культура характеризується як деформована.**

В основі цієї деформації - мотивація значної частини студентства на формальні атрибуції вищої освіти (оцінки, стипендія, диплом та ін.), а не на отримання професійних знань, що є визначним фактором наявності академічного шахрайства:

- **78 % студентів України (45% студентів НМУ) складають іспити не самостійно;**
- **67 % з них списують під час ПМК;**
- **23 % студентів України (20% - в НМУ) з певною мірою впевненості зазначають, що на їхньому факультеті трапляються випадки отримання оцінок за послуги або гроші.**

НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ:

2. Студенти, які навчалися за кордоном, відмічають, що європейська академічна культура характеризується:

- систематичністю та сумлінністю виконання домашніх завдань, підготовки до семінарських занять,
- неприйняттям списування,
- чіткою орієнтацією на формування висококваліфікованого фахівця та отримання гарного місця роботи,
- значною підготовкою викладачів до занять.

Проте студенти, повертаючись до дому, вимушені під впливом студентського середовища підкоритися академічній культурі, домінуючій у ВНЗ України, яка характеризується поширеністю академічного шахрайства.

НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ:

3. Широке використання плагіату студентами: 90% студентів використовують у власній навчальній діяльності плагіат.

Причини поширеності плагіату:

- Необхідність виконання великого обсягу письмових робіт протягом навчального семестру/року;
- Узвичайнені дії з підготовки письмових робіт з середньої школи;
- Низький рівень професіоналізму, мотивації та зацікавленості викладачів;
- Відсутність чітких та універсальних норм щодо оцінки оригінальності текстів, а також її зв'язку з оцінкою письмової роботи;
- Толерантність до плагіату.

Вітчизняні студенти та особливо викладачі погано проінформовані та рідко використовують програми для боротьби з плагіатом.

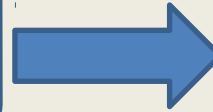
НАЯВНІ ПРОБЛЕМИ:

4. Стан академічної культури багато в чому визначається **масовізацією вищої освіти, втратою функції селективності** та безпосереднім транзитом з середньої до вищої школи.

5. Відсутній дієвий механізм взаємозв'язку вищої школи та ринку праці. Студенти не відчувають, що їх **якісні професійні знання є запорукою гарного місця працевлаштування та основою стратегії життєвого успіху в цілому.**

МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ:

1. Деформованість академічної культури в Україні

2. Прагнення до цінностей Європейської академічної культури

3. Широке використання плагіату студентами.
Низький рівень поінформованості студентів та викладачів.

4. Масовізація вищої освіти в Україні

5. Відсутність зв'язку вищої школи з ринком праці

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ЧЕСНІСТЬ

(розроблено Робочою групою
– проректори, декани
факультетів, заступники
деканів, куратори ЄКТС,
представники студентського
самоврядування)

**Державний рівень
вирішення проблеми**

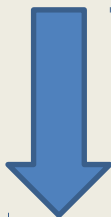
**Працевлаштування
випускників (держбюджет)
за ІРП**

СТРУКТУРА ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ЧЕСНІСТЬ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

3. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ
ЧЕСНОСТІ

5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА
ПОРУШЕННЯ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ЧЕСНІСТЬ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про академічну чесність НМУ імені О.О. Богомольця розроблено відповідно до ст. 32 Закону України “Про вищу освіту” (01.07.2014 № 1556-VII) та Закону України “Про авторське право та суміжні права” (23.12.1993 № 3792 – XII), Статуту Університету.
2. Положення розроблено з метою **забезпечення принципів академічної чесності** серед суб’єктів навчання та науково-педагогічних працівників НМУ імені О.О. Богомольця, з метою **запобігання, поширення та виявлення будь-яких форм академічного шахрайства** в Університеті, в тому числі академічного плагіату.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3. Впровадження Положення спрямоване на:

- підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів наукових досліджень;
- розвиток навичок коректного цитування;
- **шанобливе ставлення до результатів інтелектуальної праці;**
- активізацію творчої наукової думки та розвиток відповідальності за порушення загальноновизнаних норм;
- **підвищення якості навчального процесу та наукової роботи в Університеті.**

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Автор – фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір (ст. 1 ЗУ “Про авторське право...”).

Здобувач вищої освіти – особа, яка навчається в Університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації (ст. 1 ЗУ “Про вищу освіту”).

Твір – інформація, яка є результатом наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (одноосібно або у співавторстві), та представлена на паперових носіях або в електронному вигляді та оприлюднена у будь-який спосіб (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, автореферат і рукопис дисертації, дипломна, магістерська, курсова робота, реферат, контрольна робота тощо).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування (публічного показу, демонстрації, сповіщення тощо) (ст. 1 ЗУ “Про авторське право...”).

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ “Про авторське право...”).

Плагіат академічний – навмисне відтворення здобувачем вищої освіти або науково-педагогічним працівником у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора (ст.69 ЗУ “Про авторське право...”).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Різновиди плагіату:

- видання твору (або його частини) іншого автора за свій без внесення в нього жодних змін та належного оформлення цитування;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;
- представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них) та без належного оформлення цитування;
- компіляція – створення значного масиву тексту копіюванням із різних джерел без внесення правок, посилань на авторів та “маскування” шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Цитата – порівняно короткий уривок з наукового, методичного або будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов’язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження, зафіксувати аналогічні рішення для подальшої модернізації, продемонструвати попередні результати досліджень інших авторів або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (ст.1 ЗУ “Про авторське право...”).

3. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ЧЕСНОСТІ

Академічна чесність – це дотримання певних моральних та правових норм поведінки при навчанні/роботі в Університеті при здійсненні навчальної та наукової діяльності суб'єктами навчання та науково-педагогічними працівниками.

Особи, які підтримують у своїх вчинках принципи академічної чесності, стають зразком для наслідування та підвищують стандарти освітньої та наукової роботи Університету.

Дотримання принципів академічної чесності є особистою відповідальністю та особистим обов'язком кожного члену колективу Університету.

3. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ЧЕСНОСТІ

1. Представникам академічної спільноти НМУ імені О.О. Богомольця у своїй діяльності дотримуватись таких принципів:

- законності;
- справедливості та прозорості;
- взаємної довіри,
- компетентності та професіоналізму;
- взаємодопомоги та партнерства;
- відповідальності.
- чесності та порядності, взаємоповаги;

2. У навчальній та науковій діяльності покладатись на власний інтелект та сумління, вірити у свої здібності та можливість завдяки ним отримати гарні перспективи особистого професійного та наукового розвитку в майбутньому.

3. Поважати наукові та навчальні здобутки інших.

4. Правильно використовувати перевірені та авторитетні наукові джерела.

5. Нагадувати колегам про неприпустимість порушення академічної чесності.

3. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ЧЕСНОСТІ

6. Неприйнятними у навчальній та науковій діяльності вважати:

6.1. Академічний плагіат у будь-яких проявах.

6.2. Академічне шахрайство, а саме:

- *фальсифікацію або фабрикацію інформації*, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;
- *підробку підписів в офіційних документах* (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- *використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів* (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- *посилання на джерела, які не використовуються в роботі;*
- *списування* при складанні будь-якої форми контролю;
- *проходження підставними особами будь-якої форми контролю;*
- *використання однієї роботи різними особами* для зарахування балів.

3. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ЧЕСНОСТІ

6. Неприйнятними у навчальній та науковій діяльності вважати:

6.3. Несанкціоновану співпрацю по наданню допомоги у вчиненні акту академічної нечесності іншими учасниками освітньо-наукового процесу, та/або придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, курсових та дипломних робіт, магістерських робіт, монографій, навчальних посібників тощо).

6.4. Пропонування та отримання неправомірної винагороди при оцінюванні результатів навчання, наукових досліджень.

6.5. Внесення до списку авторів наукових публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

4.1. З метою моніторингу за дотриманням членами академічної спільноти НМУ імені О.О. Богомольця принципів академічної чесності *при написанні наукових та науково-методичних матеріалів*, наказом №394 від 29.05.2015 р. створено *Антиплагіатну комісію* та затверджено порядок її роботи.

У разі виникнення **підозри щодо академічного плагіату** та письмового звернення до Антиплагіатної комісії Університету, питання про визнання факту плагіату вирішується колегіально, із залученням експертів та додаткових документів, після ретельного вивчення (в т. ч. з застосуванням спеціальних програм пошуку та розпізнавання плагіату).

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

4.2. З метою моніторингу за дотриманням членами академічної спільноти НМУ імені О.О. Богомольця принципів академічної чесності *в випадках академічного шахрайства* створюються *факультетські комісії з академічної етики.*

Комісія з академічної етики наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення кодексу честі та надавати пропозиції адміністрації Університету щодо накладання відповідних санкцій на порушників.

До складу комісії з академічної етики факультету (інституту) входять:

- декан (директор інституту);
- заступники декана;
- куратори ЄКТС факультету;
- голова профбюро факультету;
- студдекан факультету;
- староста курсу;
- староста групи.

5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Всі члени академічної спільноти НМУ імені О.О. Богомольця мають знати зміст цього Положення. Незнання чи нерозуміння вимог даного Положення не є причиною чи виправданням порушення норм академічної чесності при навчанні та в ході наукової роботи в Університеті.

5.2. Порушення норм даного Положення може передбачати накладання санкцій відповідно до подання Комісії з академічної етики факультету та Антиплагіатної комісії Університету:

- розгляд вчинків порушників на засіданні Комісії;
- винесення догани з занесенням до особової справи;
- надсилання листа батькам;
- внесення висновку про академічну нечесність до характеристики випускника;
- виключення з Університету (непродовження контракту).

5.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться за поданням Вченої ради та КТК НМУ імені О.О. Богомольця.

Проект рішення:

1. Інформацію щодо академічної чесності в науці та навчальному процесі взяти до відома.

2. Затвердити Положення про академічну чесність НМУ імені О.О. Богомольця.

3. Розмістити текст Положення на офіційному сайті Університету.

Відповідальні: Проректор з науково-педагогічної роботи.

Термін виконання: до 01.02.2016 р.

4. Обговорити Положення на факультетських радах спільно з представниками студентського самоврядування, популяризувати його норми та складові.

Відповідальні: Декани факультетів, завідувачі кафедр, представники студентського самоврядування.

Термін виконання: до 29.02.2016 р.

5. Підтримувати політику академічної чесності відповідно до Положення для забезпечення підвищення якості освітнього та наукового процесу в Університеті.

Відповідальні: Всі члени академічної спільноти.

Термін виконання: Постійно!

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!